

Jure Jakob: *Tri postaje*; LUD Literatura, Ljubljana, 2003 (zbirka Prišleki).

Pesniški prvenec Jureta Jakoba prinaša v slovenski pesniški prostor po oblikovni plati že znano pisavo, torej široke, (pri)povedne verze, ki kot da želijo hrum in ritem sodobnega časa upočasniti v kalejdoskopski "slow motion", torej v nizanje podob, ki bolj delujejo s svojo pomenljivostjo kot z zvočnostjo. Prav slednje, kar pa seveda ni manko, je nekakšna sodobna težnja (mladih) slovenskih pesnikov, ki se "razstavijo" pred bralcem, če smem uporabiti slikarski žargon, na velikem platnu.

Tudi Jure Jakob ima rad "velika platna", na katerih bralcu ponuja tako razglede kot vpoglede. Njegovi široki verzi delujejo kot široki zamahi čopiča, pa vseeno se pod temi navideznimi, gostimi nanosi zmeraj prikažejo odtenki in zasenčja manjših in še potez, ki dajejo platnu (pesmi) poleg registra tudi drobna žarenja. Prav register, Marijan Pušavec ga je označil za murnovskega, pridaja pesnim samosvoj osebni pečat; pesnik torej ne sledi postmoderni poetiki, ne, Jure Jakob je po izpovedi bolj zavezan tradiciji, podobe, pa naj bodo iz urbanega ali ruralnega sveta, pa zmeraj zavije s čutnostjo, ki ni nikoli indiferentna. Pesnik prav tako ni, kot spet poudarja Marijan Pušavec, nagnjen k moraliziranju ali "ideologiziranju osebnih eksistencialnih praks", ne, Jure Jakob kratko malo upesnjuje, kar mu zaznavajo čutila, pri tem pa noče biti niti patetičen niti "mladostno tragičen".

"Tokrat se je začelo potovanje in nikogar ni zanimalo, kje je vstopna in kje izstopna postaja," zapiše v uvodni pesmi *Potovanje* in zaključuje, češ da "se danes zvečer premikaš samo še po zakonu vztrajnosti". Torej po zakonih bivanja, kakršne je določil živi/mrtvi tok ljudi, stvari in živali, predmeti, ki jih upesnjuje, naj bo to pozabljeno perilo na podstrešju, ki se s pomladjo odtaja, ali pa neosvetljena okna, ki jih je vsako noč za polovico Zemlje, so torej danosti, ki ga vznemirjajo s svojo

skrito lepoto. Prav tako dež. In čas, ki se loči le po tem, da za njim ostajajo sledi bolj različne. Ker so najbolj jasne v samoti. "Spet se učim samote," pomenljivo zapiše v pesmi *Učna leta*. "Spet se učim sedenja pred zaraščenimi vrati," nadaljuje v isti pesmi, kajti "nekje se mogoče spet kadi iz parnika, ki se bliža obali".

V Jakobovih pesmih je celo ljubezen upesnjena kot večno-srečno dotikanje, pa tudi spravljeno minevanje; pesnik namreč zmeraj pušča odprta vrata, ki se v njegovi poeziji čestokrat pojavijo kot podoba meje, razlike ali poskusa kukanja v zasvet resničnosti. "Šepetati. Včasih je edina rešitev šepetati. /.../ Šepetati barve, preden se zgradijo v podobe. /.../ Zadremati, ne z upom, ne z obupom, ampak z zvestim ponavljanjem pljuč, ki se počasi dvigajo in padajo," prebiramo v pesmi *Dva primera o preživetju*.

Življenje je nizanje podob, večno tipanje v sanjsko ali v navidezno, ki je lahko hkrati tudi resnično. Seveda je ta dilema večno stara, česar se je zavedal tudi Jure Jakob, zato noče biti razlagalec, temveč le, kar je njegova pogosta drža, malce odsotni, a ne docela pasivni opazovalec.

"Nekje na previsu spanca / počasi zdrsnem iz vidnega / v nevidni okvir," zapiše v *Nedokončani sliki*. Prav počasno drsenje, skoraj brez reza, a z naraščajočo in nevprijočo bolečino, so prehodi, ki jih da slutiti Jure Jakob, ko prestopa meje svoje samote, v kateri je "navajen in tih". V katero pa mnogokrat naseli žensko, da "jesta brez pribora", da ji pripoveduje "dolgo zgodbo, daljšo, kot jo je mogoče v eni noči zapisati na eno telo". A ženska samo za toliko poseli njegovo samoto, da ga prijetno zamoti, ko "prosi za drobne ostanke spomina, za drobne ostanke upanja in za jezik, za ta jezik, ki jih sestavi in zlepi in nadaljuje obljubo". Vrata torej ostanejo odtrznjena, "svetloba, ki jo nosi v žepih, se je zares udomačila", in vse, kar sledi na *Drugi* ali *Tretji postaji*, so le vračanja ponjo, vračanja v zavezo svojih korenin, prednikov in v podobe iz otroštva, ki so ostale na *Prvi postaji* potajene. Kot tudi večni (ne)znanec, zajčevski istež, ki ga venomer spremlja kot pritajena in zloslutna senca.

Na *Drugi*, vmesni postaji Juretovega pesniškega potovanja, se vrnemo v prabitnost narave, v grozljivo in magično podobo pohorskega vola, ki kot zajčevski veliki črni bik kraljuje svoji krajini, s svojo okorno veličino in tragičnostjo, deželi, porasli s temnimi smrekami, hrasti in večnim dežjem, ki ga pesnik, pričakovano, personificira. "Dež. Tebi je vseeno, dež, samo padaš / in to te ne odnaša stran od tebe. / Dež, sprijaznjen dež. Celo življenje si / moker, toda preoblekel se ne boš nikdar. /.../ Tebi je vseeno, dež, samo padaš / in vsak padeč te prinese bliže k sebi," zapiše v eni izmed svojih najboljših pesmi *Dež*. Podobno je z vetrom, pa s hrasti in nočjo. Pesnik jih nagovarja s svojo človeško majhnostjo, s svojim ritmiziranim jezikom, ki ga stvari ne razumejo niti se po njem ne ravnaajo, z jezikom, ki je prav v drugem razdelku najbolj izčiščen in tekoč. Zdi se, kar je odlika teh pesmi, da so pisane v eni sapi, da so odveč, kar zasledimo v številnih prejšnjih pesmih, paralelizmi številnih podob, ki bolj tečejo vzporedno kot zakrivajo druga drugo. Prav v teh pesmih vidim korak naprej v liriki Jureta Jakoba.

Na *Tretji postaji*, zadnjem postanku v njegovem pesniškem prvencu, se vračamo na začetek.

Pesnik sicer ne sestopi v urbani svet, ne, njegovi možje z glasbo, z besedami ali z zvonovi, prihajajo iz pastelov narave, iz rastja in glasja, vsi so zarečeni svojemu črnemu poklicu, vsi so hkrati skrivnostni in resnični, zdi se, da so nekakšen pesnikov drugi jaz, da so nekakšni narekovalci in zarekovalci sveta, ki pa ga ne bodo mogli nikoli spremeniti. Uročijo lahko le sebe. Tako "mož z besedami glavo vedno skloni in jo nasloni na besede". Mož z glasbo "včasih piše, sedi sam, na istem stolu". Vse torej ostaja na svojem mestu. Tudi smrt, ki se v zadnji pesmi *Rože prvega novembra*, v kateri zapiše: "Smrt je porazdeljena med vse, / nebo se rahlo nagiba. Namesto lune se nad noč dvigne / velika rumena roža, med spanjem se borim naprej". Med spanjem, ki nas sanja, bi dodal.

Pesniška zbirka *Tri postaje* Jureta Jakoba je zrelo pesniško dejanje, je knjiga, ki jo je treba zaradi nabitosti in gostote prebirati po malem, je knjiga, ki skuša bralca zapeljati s svojim tihim nagovorom; knjiga, ki sem jo z užitkom prebral, posebej *Drugo* in *Tretjo postajo*, za *Prvo* pa bi bilo morda bolje, če bi bilo na njej nekaj manj potnikov.